

SKOLĀS PILNVEIDO VĒRTĒŠANAS PIEEJU: SEŠAS PĀRMAIŅAS, KAS ATZĪMJU IZLIKŠANĀ GAIDĀMAS NĀKAMAJĀ MĀCĪBU GADĀ

Prezentāciju sagatavoja

Metodiskais un pedagogu tālākizglītības centrs

IEVADS

Sākot ar nākamo mācību gadu visās Latvijas skolās stājās spēkā pilnveidotā mācību snieguma vērtēšanas kārtība.

Valsts izglītības satura centrs (VISC) ir apkopojis sešas būtiskākās izmaiņas, kuras ietekmēs vērtēšanu un ar kurām ikdienā skolās saskarsies gan skolotāji, gan skolēni un vecāki.

1. VĒRTĒJUMS JEB ATZĪME PARĀDA VIENĪGI TO, KO SKOLĒNS ŠAJĀ BRĪDĪ ZINA UN PROT

- Skolotāja izliktajam vērtējumam jeb atzīmei ir jāparāda skolēna zināšanas, prasmes un izpratne par konkrēto mācību tēmu konkrētajā brīdī.
- Atzīme **neiekļauj** vērtējumu par skolēna **uzcītību, uzvedību, mājasdarbu izpildi** u. tml. Skolotājs vērtē skolēna sniegumu pēc konkrētiem saturiskiem kritērijiem pret sasniedzamo rezultātu (to, kas skolēnam jāiemācās), **nesalīdzinot skolēnus savā starpā.**
- *Iepriekš dažādi skolotāji izmantoja atšķirīgus principus atzīmju izlikšanai – vieni vērtēja tikai zināšanas un prasmes, citi vērtēja arī uzcītību, mājas darbu izpildi vai vēl citus mācīšanās aspektus.*

2. SKOLĒNIEM IR IESPĒJA VINGRINĀTIES UN SAŅEMT ATGRIEZENISKO SAITI, KAMĒR VIŅI MĀCĀS

- Skolēniem ir iespējas vingrināties un nostiprināt savas zināšanas un prasmes daudzveidīgās situācijās un saņemt atgriezenisko saiti par to, kas jau ir apgūts un kas vēl jāiemācās un jādara, lai uzlabotu sniegumu. Skola vienojas par veidiem, kā ikdienas mācību procesā skolotāji fiksē formatīvos vērtējumus – līmeņos, procentos vai citādi. Šie vērtējumi mācību procesa laikā neietekmē skolēna atzīmes. To mērķis ir atbalstīt mācību satura apguvi.
- *Līdz šim ierasta prakse skolās bija likt atzīmes gan par skolēna sniegumu mācīšanās laikā, gan temata noslēgumā. Attiecīgi visām atzīmēm bija vienāds svars, aprēķinot gala atzīmi. Tādējādi skolēniem bija ierobežotas iespējas vingrināties jaunu prasmju pielietošanā drošā vidē, izmēģināt savus spēkus neierastās situācijās, nebaidoties kļūdīties, un no šīs pieredzes mācīties.*

3. JO APJOMĪGĀKS TEMATS, JO LIELĀKS VĒRTĒJUMA (ATZĪMES) SVARS, IZLIEKOT MĀCĪBU GADA VĒRTĒJUMU

- Skolēns gala atzīmi semestrī, gadā vai mācību kursā iegūst, kārtojot apjomīgākus pārbaudes darbus katra temata noslēgumā. Šīm atzīmēm var būt atšķirīgs "svars" un tādēļ lielāka ietekme uz gala vērtējumu atkarībā no temata apjoma, cik laika pavadīts, mācoties konkrēto saturu u. tml. Tāpat lielāka nozīme tiek piešķirta vērtējumiem, kas iegūti salīdzinoši nesēnā pagātnē, ar nosacījumu, ka tajos tiek demonstrēts skolēna sniegums par vienu un to pašu prasmi. Tātad gala atzīmi priekšmetā vai kursā ne vienmēr izliek, aprēķinot vidējo aritmētisko no visiem iegūtajiem vērtējumiem. Skolotājs mācību gada sākumā informē skolēnus par to, kā viņu sniegums tiks vērtēts.
- *Līdz šim ierasta prakse skolās bija uzskatīt visas atzīmes par vienlīdz svarīgām un gala vērtējumu izlikt, aprēķinot vidējo aritmētisko.*

4. SKOLĒNIEM TIEK DOTA ARĪ PAPILDU IESPĒJA UZLABOT ATZĪMES

- **Katra temata, ceturkšņa vai semestra noslēgumā skolēns kārto pārbaudes darbus. Ja skolēnam izšķiras vērtējums vai ja skolēns vēlas uzlabot to, viņam ir papildu iespēja demonstrēt savu sniegumu mācību gada noslēgumā, kārtojot šim mērķim izstrādātu pārbaudes darbu.**
  - *Iepriekš skolēni varēja labot ikvienu pārbaudes darbu noteiktā laika periodā (piemēram, divu nedēļu laikā pēc darba uzrakstīšanas). Šī iespēja nesekmēja skolēnu motivāciju mācīties ikdienā, jo zināja, ka darbu varēs pārrakstīt. Jāatzīmē, ka darbu vairākkārtēja pārrakstīšana prasa daudz laika no skolotāja, kas šo laiku varētu izmantot lietderīgāk visu skolēnu labā.*
-

5. TEMATA NOBEIGUMA PĀRBAUDES DARBI ĻAUJ SKOLĒNAM DEMONSTRĒT, KO VIŅŠ IR APGUVIS, UN SAŅEMT ATZĪMI SKALĀ NO 1 LĪDZ 10 BALLĒM VAI STAP

- Pārbaudes darbi ir izstrādāti tā, lai skolēniem būtu iespēja demonstrēt mācību vielas apguvi visos līmeņos – no pamatzināšanām līdz prasmei pielietot apgūto nepazīstamās situācijās. Tādēļ pārbaudes darbos proporcionāli skolotājs iekļauj dažādas sarežģītības pakāpes uzdevumus, tai skaitā augstākā līmeņa uzdevumus, lai pārbaudes darbā vienmēr būtu iespēja saņemt vērtējumu pilnā vērtējumu skalā 4.–12. klasē: no 1 (sācis apgūt) līdz 10 (apgūvis padziļināti). Svarīgi, ka skolēnam tādi uzdevumi tiek piedāvāti gan mācību procesā, gan attiecīgi pārbaudes darbā mācīšanās posma noslēgumā.
- *Iepriekš skolotāji mēdza veidot tādus pārbaudes darbus, kur augstākais iespējamais rezultāts nav 10, bet gan, piemēram, 8 balles. Tā tam nevajadzētu būt – bērnam ir jādod iespēja demonstrēt savu vislabāko sniegumu ikvienā darbā. Un otrādi – skolēnam bija iespēja iegūt 10 balles, demonstrējot tikai atsevišķas vienkāršākās zināšanas tipveida situācijā.*

6. VISAS SKOLAS IZMANTO VIENOTU PIEEJU ATZĪMES JEB VĒRTĒJUMA NOTEIKŠANĀ

- **Lai skolēnu sniegums tiktu līdzvērtīgi novērtēts, visos mācību priekšmetos un skolās tiks izmantota vienota pieeja vērtējuma izteikšanai, kas precizēta Ministru kabineta noteikumu saistošajos grozījumos – Grozījumi MK noteikumos Nr. 747 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem” un Grozījumi MK noteikumos Nr. 416 “Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem”.**
  - Līdz šim vērtēšanas pieejas atšķīrās gan klašu, gan skolu līmenī, kā arī dažādas vērtēšanas pieejas tika izmantotas dažādos priekšmetos.
-

PAPILDU INFORMĀCIJA PAR PILNVEIDOTAJIEM VĒRTĒŠANAS PRINCIPIEM SKOLĀS

- Pilnveidotā skolēnu mācību snieguma vērtēšanas kārtība ir daļa no pilnveidotā mācību satura un pieejas. Tā iekļauj **skaidrus un saprotamus sasniedzamos rezultātus un vērtēšanas kritērijus, atbilstošus pierādījumus un efektīvu atgriezenisko saiti par skolēnam plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem.**
- 2022. gada 6. septembrī Ministru kabinetā tika pieņemti grozījumi vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības standartos, precizējot un konkretizējot mācību satura un vērtēšanas plānošanas principus. Šiem valsts izglītības standartu grozījumiem saglabājoties šādā redakcijā, tie būs saistoši visām vispārējās izglītības iestādēm no 2024./2025. mācību gada.

IZMAIŅAS PILNVEIDOTAJĀ SKOLĒNU MĀCĪBU SNIEGUMA VĒRTĒŠANAS KĀRTĪBĀ PALĪDZ IEVIEST VIENOTU VĒRTĒŠANAS PIEEJU VISĀS SKOLĀS, UN TIE BALSTĀS ČETROS GALVENAJOS VĒRTĒŠANAS PRINCIPOS

1. Vērtējums (piemēram, atzīme) un vērtēšana nav viens un tas pats.
2. Vērtēšanas galvenā sastāvdaļa ir efektīva atgriezeniskā saite, kas liek skolēnam domāt un apgūt nepieciešamās zināšanas, lai uzlabotu savu sniegumu.
3. Atzīme katra temata noslēgumā parāda tikai to, cik labi ir apgūts mācību saturs.
4. Tiek vērtēts tikai tas, ko bērni un skolēni apgūst mācību procesā.